

9. Спортивна ходьба : навч. посіб. / [С. П. Совенко, Ю. М. Андрущенко, А. В. Соломін, В. Є. Виноградов]. – К. : ТОВ "НФВ "Славутич-Дельфін", 2018. – 144 с.
10. Учебник тренера по легкой атлетике / [под общ. ред. Л. С. Хоменкова]. – М. : Физкультура и спорт, 1974. – 536 с.
11. Якимов А. М. Инновационная тренировка выносливости в циклических видах спорта / А. М. Якимов, А. С. Ревзон. – М. : Спорт, 2018. – 100 с.

Reference

1. Burgomaster K., Hughes, S.C., Heigenhauser G.J.F. (2005). Six sessions of sprint interval training increases muscle oxidative potential and cycle endurance capacity in humans. *Journal of Applied Physiology*, 98(6), pp. 1985-1990.
2. French D. (2016). Adaptations to anaerobic training programs. In: G.G. Haff and N.T. Triplett, eds., *Essentials of strength training and conditioning*, 4th ed. Champaign, IL Human Kinetics. pp.87-114.
3. International association of Athletics Federation, available at: <http://www.iaaf.org/results?Regions=af>
4. Kirousis W., Gootman J. (2012). Aerobic endurance development. In: B. Reuter, ed., *Developing endurance*, 1st ed., National Strength and Conditioning Association (NSCA). Champaign. IL: Human Kinetics, pp. 75-83.
5. Martin D. (2014). Generating anaerobic power. In: O. Joyce and D. Lemndon, eds. *High-performance training for sports*, 1sted. Champaign, IL Human Kinetics, pp. 199-210.
6. Mirzaei R. M., Shadmehr M. (2016). Effects of IMT on Energy Cost in Elite Endurance Runners. *IAAF. New Studies in Athletics*. 31(1/2), pp. 7-15.
7. Nurmekivi A., Lemberg H., Paasuke M. (2016). On the Role of Muscle Relaxation and Elasticity in the Adaptation Process of Distance Runners. *IAAF. New Studies in Athletics*. 31(1/2), pp. 17-24.
8. Seluianov V. N. Podgotovka begunov na srednie distancii [Preparation of middle distance runners] / V. N. Seluianov. – Moscow: TVT Division, 2007. – 112 s.
9. Tompson L. P. J. (2016). Current Perspectives of Biokinetics in Middle and Long Distance Running – An Examination of the “Elastic Response”. *IAAF. New Studies in Athletics*. 31(1/2), pp. 25-39.

УДК: 57.017.22: (796.0113:016.0712)- 053.5-056263(045)

Бурдаєв К. В.
старший викладач

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

БИОЛОГИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДО РОЗРОБКИ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ СТАТОДИНАМІЧНОЇ ПОСТАВИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ СЛУХУ В ПРОЦЕСІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Порівняльний аналіз структури чинників фізичного розвитку, статичної рівноваги тіла, стану біогеометричного профілю постави, опорно-ресорних властивостей стопи дітей 7 - 10 років з порушеннями слуху, свідчить про те, що генеральний фактор містить показники стану біогеометричного профілю їх постави, а також оцінку його стану у фронтальній і сагітальній площинах і інтегральну його оцінку.

Фактори II "Фізичний розвиток, вертикальна стійкість тіла і параметри стопи", III «Опорно-ресорні властивості стопи» і IV «Ресорні властивості стопи» мають певні відмінності. В залежності від віку дітей з вадами слуху, в факторі II сконцентровані показники фізичного розвитку - у дітей 7 і 10 років або показники стану опорно-ресорних властивостей стопи - у дітей 8 та 9 років.

Показники стану опорно-ресорної функції стопи виділилися в факторі IV у дітей 8, 9 і 10 років, а у дітей 7 років - показники фізичного розвитку

Ключові слова: школярі, вади слуху, адаптивне фізичне виховання, морфологічні особливості, факторний аналіз.

Бурдаєв К. В. Биологические предпосылки к разработке технологии формирования статодинамической осанки детей младшего школьного возраста с нарушением слуха в процессе адаптивного физического воспитания. Сравнительный анализ факторной структуры физического развития, статического равновесия тела, состояния биогеометрического профиля осанки, опорно-ресорных свойств стопы детей 7 - 10 лет с нарушениями слуха, свидетельствует о том, что генеральный фактор содержит показатели состояния биогеометрического профиля их осанки, а также оценку его состояния во фронтальной и сагиттальной плоскостях и интегральную его оценку. Факторы II "Физическое развитие, вертикальная устойчивость тела и параметры стопы", III «Опорно-ресорные свойства стопы» и IV «Ресорные свойства стопы» имеют определенные отличия. В зависимости от возраста детей с недостатками слуха, в факторе II сконцентрированы показатели физического развития - у детей 7 и 10 лет или показатели состояния опорно-ресорных свойств стопы - у детей 8 и 9 лет. Показатели состояния опорно-ресорной функции стопы выделились в факторе IV у детей 8, 9 и 10 лет, а у детей 7 лет - показатели физического развития.

Ключевые слова: школьники, недостатки слуха, адаптивное физическое воспитание, морфологические особенности, факторный анализ.

Burdaiev K. Biological preconditions for the development of the technology of forming a statodynamic posture of younger school age children with hearing disorders in the process of adaptive physical education. In numerous studies, it

was stated that the development of the musculoskeletal system of school-age children with the deprivation of sensory systems is under the influence of various factors and subject to certain changes, including pathological ones. One of the reasons for a deviation in the state of health, a decrease in the rate of physical development, the occurrence of pathological processes is a violation of the stodynamic posture of a person.

As the comparative analysis of the factor structure of children 7 to 10 years old with hearing impairment showed, in general, the general factor contains indicators of the state of the biogeometric profile of their posture, as well as an assessment of the state of the biogeometric profile of their posture in the frontal and sagittal planes and its integral estimation. Factors II "Physical development, vertical stability of the body and foot parameters", III "Support-spring characteristics of the foot" and IV "Reserve foot properties" have distinct differences. Depending on the age of children with hearing impairments, in factor II, the indicators of physical development are concentrated - in children 7 and 10 years, or indicators of the status of support-spring characteristics of the foot - in children 8 and 9 years. In this case, in the factor III children of 7 and 10 years are indicators of the state of support-spring function of the foot, and in children 8 and 9 years - indicators of physical condition. Instead, indicators of the status of the support-spring function of the foot were isolated in factor IV in children of 8.9 and 10 years, and in children of 7 years - indicators of physical development.

Key words: schoolchildren, hearing impairment, adaptive physical education, morphological features, factor analysis.

Постановка наукової проблеми та її значення. Урбанізація, зниження фізичного й підвищення нервово-психологічного навантаження, інформаційні перевантаження – усі ці складники сучасного суспільства, зазвичай, різною мірою, але відбиваються на стані здоров'я молодого покоління нашої держави та значно його погіршують, особливо серед тих його представників, хто з народження чи на початку свого життєвого шляху вже мають фізичні вади [1, с. 16; 4, с. 77; 6, с. 66].

Аналіз літературних даних. В Україні щорічно збільшується кількість дітей з різного роду порушеннями у фізичному та розумовому розвитку, значна частина з яких діти з вадами слуху [2, с. 67; 3, с.87;5 с.94; 15, с.1172].

Руховий апарат людини виконує багато функцій, найважливішими з яких є забезпечення захисту, опори і руху тіла [3, с. 53; 7, с. 33; 14, с. 15; 15, с. 1170; 13, с.17]. У численних дослідженнях [8, с. 57; 7, с. 117; 8, с. 53; 9, с. 38], констатовано, що процес розвитку опорно-рухового апарату (ОРА) дітей шкільного віку з депривацією сенсорних систем знаходиться під впливом різних чинників і підлягає певним змінам, у тому числі і патологічним. Як зазначають фахівці [11, с. 39; 9, с. 56; 10, с. 56; 12, с. 344] однією з причин відхилення у стані здоров'я, зниження темпів фізичного розвитку, виникнення патологічних процесів є порушення статодинамічної постави людини.

Попри плідну роботу науковців у означеній царині, поза їхньою увагою залишилося розроблення технології спрямованої на формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання.

Дослідження виконано згідно з планом науково-дослідних робіт ДДІФКіС на 2016-2020 р. за НДР: «Реабілітація осіб з обмеженими фізичними спроможностями з урахуванням особливостей їх психофізіологічних и компенсаторно-приспосувальних порушеннях у різних системах організму людини» (номер державної реєстрації 0111U001170).

Мета дослідження – вивчити факторну структура фізичного розвитку, статичної рівноваги тіла, стану біогеометричного профілю постави, опорно-ресорних властивостей стопи дітей 7 – 10 років з вадами слуху, як передумову розробки оздоровчої технології.

Матеріали та методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано: аналіз спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів, педагогічні спостереження й експеримент з використанням антропометрії, відеометрії за допомогою програми «Big Foot», а також методів математичної статистики. У дослідженні брали участь 68 школярів, які навчалися в спеціальних навчальних закладах для дітей зі зниженим слухом: у КЗО «БНРПМЦКР та ІН» та КЗО «ДНРЦ №10» Дніпропетровської обласної ради.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Досліджувані дані були нами оброблені за допомогою факторного аналізу. На першому етапі шляхом розрахунку власних значень ми встановили кількість факторів, з яких складається факторна структура досліджуваних показників (табл 1).

Таблиця 1

Власні значення досліджуваних показників дітей 7-10 років з вадами слуху, (n = 68)

Значення	Розрахунок власних значень			
	Власні значення	Всього дисперсії, %	Всього власних значень, %	Накопичені частоти, %
1	10,63	42,52	10,63	42,52
2	5,38	21,53	16,01	64,05
3	1,90	7,61	17,91	71,66
4	1,18	4,74	19,10	76,39

З таблиці 1 видно, що кількість власних значень, які перевищують одиницю, виявилось чотири.

На другому етапі ми застосували метод обертання головних компонент за критерієм Варімакс, у результаті чого 25 досліджуваних показників об'єдналися у чотири фактори, які пояснюють 76,39 % загальної дисперсії (табл. 2).

Таблиця 2

Факторна структура фізичного розвитку, статичної рівноваги тіла, стану біогеометричного профілю постави, опорно-ресорних властивостей стопи дітей 7 – 10 років з вадами слуху, (n = 68)

Показники	Фактори			
	I	II	III	IV
Вік, років	-0,13	-0,92	-0,14	0,10
Довжина тіла, см	0,00	-0,80	0,14	-0,14
Маса тіла, кг	-0,04	-0,73	0,13	-0,27
ОГК, см	-0,04	-0,70	0,25	-0,37
Вертикальна стійкість, с	0,05	-0,76	-0,17	0,01
Кут нахилу голови (α_1)	0,84	0,01	0,17	0,08
Грудний кіфоз (відстань l_1)	0,77	-0,00	-0,05	-0,07
Кут нахилу тулубу (α_2)	0,81	-0,07	-0,11	-0,06
Живіт (відстань l_2)	0,76	0,12	0,07	0,11
Поперековий лордоз (l_3)	0,89	0,10	0,01	0,09
Кут у колінному суглобі (α_3)	0,87	0,01	0,08	-0,09
Положення тазових кісток (α_4)	0,84	0,01	-0,05	0,01
Симетричність надпліч (α_5)	0,90	0,04	0,02	-0,05
Трикутники талії	0,75	0,08	0,13	0,00
Симетричність нижніх кутів лопаток (α_6)	0,83	-0,14	-0,10	-0,03
Постановка стоп	0,86	0,05	0,03	0,13
Стан біогеометричного профілю у сагітальній площині, бал	0,99	0,04	0,03	0,01
Стан біогеометричного профілю у фронтальній площині, бал	0,99	0,02	0,01	0,01
Інтегральна оцінка стану біогеометричного профілю, бал	0,99	0,03	0,02	0,01
Довжина опорної частини стопи, мм	-0,02	-0,87	-0,29	0,10
Висота гомілково-ступневого суглоба, мм	0,03	-0,85	-0,16	0,09
Висота верхнього краю човноподібної кістки, мм	-0,06	-0,80	-0,07	0,21
Плесневий кут α , град.	0,02	-0,03	0,15	0,86
П'ятковий кут β , град.	0,05	0,16	0,88	-0,02
Кут γ , град.	-0,06	-0,11	-0,81	-0,56

Примітка. * - розходження статистично значущі при $p < 0,05$

Наступний етап факторного аналізу передбачав інтерпретацію отриманих результатів.

За результатами факторизації вихідних даних, у генеральному Факторі I «Стан біогеометричного профілю постави» виділилися показники, які характеризують стан біогеометричного профілю у фронтальній і сагітальній площинах, а також інтегральна його оцінка. Аналіз структури даного фактора, дав можливість встановити його уніполярність: «вага» фактора I, який пояснює 42,57 % загальної дисперсії, статистично значуще визначається кутом нахилу голови ($r = 0,84$ $p < 0,05$), величиною грудного кіфозу ($r = 0,77$ $p < 0,05$), кутом нахилу тулубу ($r = 0,81$ $p < 0,05$), оцінкою живота ($r = 0,76$ $p < 0,05$), величиною поперекового лордозу ($r = 0,89$ $p < 0,05$), кутом у колінному суглобі ($r = 0,87$ $p < 0,05$), положенням тазових кісток ($r = 0,84$ $p < 0,05$), симетричністю надпліч ($r = 0,9$ $p < 0,05$), трикутниками талії ($r = 0,75$ $p < 0,05$), симетричністю нижніх кутів лопаток ($r = 0,83$ $p < 0,05$) та постановкою стоп ($r = 0,86$ $p < 0,05$). Крім цього, вказаний фактор містить оцінку стану біогеометричного профілю у фронтальній ($r = 0,99$ $p < 0,05$) і сагітальній ($r = 0,99$ $p < 0,05$) площинах та інтегральну оцінку стану біогеометричного профілю постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху ($r = 0,99$ $p < 0,05$). Варто вказати, що за даними науковців, показники, які відокремлюються в одному факторі, демонструють безпосередній вплив один на один, а генеральний фактор є найбільш показовим. Такий набір показників вказує на виключне значення рівня стану біогеометричного профілю постави дітей 7 – 10 років з вадами слуху і показує, що зі зростанням показників, які його характеризують, збільшується рівень стану біогеометричного профілю постави молодших школярів з вадами слуху.

Встановлено, що у факторі II «Фізичний розвиток, вертикальна стійкість тіла та параметри стопи» з навантаженням 21,53 % сконцентровано кілька взаємопов'язаних блоків: він вміщує вік дитини ($r = -0,92$ $p < 0,05$), довжину тіла ($r = -0,8$ $p < 0,05$), масу тіла ($r = -0,73$ $p < 0,05$), ОГК ($r = -0,7$ $p < 0,05$), показник вертикальної стійкості ($r = -0,76$ $p < 0,05$), а також довжину опорної частини стопи ($r = -0,87$ $p < 0,05$), висоту гомілково-ступневого суглоба ($r = -0,85$ $p < 0,05$) та висоту верхнього краю човноподібної кістки ($r = -0,8$ $p < 0,05$). Можна стверджувати, що однаковий полярний знак виділених показників свідчить про їх пряму залежність, тобто чим менший вік дитини з вадами слуху, тим нижчий рівень її вертикальної стійкості і менші показники параметрів її стопи.

Фактор III «Опорно-ресорні властивості стопи» виявився біполярним. З навантаженням 7,61 % він формується з п'яткового кута β ($r = 0,88$ $p < 0,05$), який характеризує опорні властивості стопи і має від'ємну кореляцію з кутом γ – показником, що характеризує опорно-ресорні властивості стопи ($r = -0,81$ $p < 0,05$). Отже, можна стверджувати, що збільшення кута β зумовлює зменшення кута γ .

Фактор IV «Ресорні властивості стопи» визначається величиною кута плеснового кута α ($r = -0,8$ $p < 0,05$), що характеризує ресорні властивості стопи і пояснює 4,74% загальної дисперсії.

Більш детальний аналіз досліджуваних показників дозволив побудувати матрицю головних факторів, що характеризують фізичний розвиток, статичну рівновагу, стан біогеометричного профілю постави і опорно-ресорних властивостей стопи дітей 7 – 10 років з вадами слуху (табл. 3).

Таблиця 3

Матриця головних факторів, що характеризують фізичний розвиток, статичну рівновагу, стан біогеометричного профілю постави і опорно-ресорних властивостей стопи дітей 7 – 10 років з вадами слуху

Вік, років	%	Фактори (% загальної дисперсії вибірки)			
		I	II	III	IV
7	74,26	кут нахилу голови, грудний кіфоз, поперековий лордоз, кут у колінному суглобі, положення тазових кісток, симетричність надпліч, симетричність нижніх кутів лопаток, постановка стоп, оцінка стану біогеометричного профілю постави у фронтальній і сагітальній площинах та інтегральна оцінка, (43,37%)	довжина тіла, довжина опорної частини стопи, (11,14 %)	плесневий кут α , розрахунковий кут γ , (10,07 %)	маса тіла, ОГК, (9,67 %)
8	76,71	довжина тіла, кут нахилу голови, грудний кіфоз, кут нахилу тулубу, живіт, поперековий лордоз, кут у колінному суглобі, положення тазових кісток, симетричність надпліч, трикутники талії, симетричність нижніх кутів лопаток, постановка стоп, оцінка стану біогеометричного профілю постави у фронтальній і сагітальній площинах та інтегральна оцінка, (50,28%)	плесневий кут α , (9,97 %)	маса тіла, (9,19 %)	п'ятковий кут β , розрахунковий кут γ , (7,27 %)
9	78,43	кут нахилу голови, грудний кіфоз, кут нахилу тулубу, живіт, поперековий лордоз, кут у колінному суглобі, положення тазових кісток, симетричність надпліч, трикутники талії, симетричність нижніх кутів лопаток, постановка стоп, оцінка стану біогеометричного профілю постави у фронтальній і сагітальній площинах та інтегральна оцінка, (43,37 %)	п'ятковий кут β , розрахунковий кут γ , (12,22 %)	маса тіла, ОГК, (10,07 %)	плесневий кут α , (6,8 %)
10	77,82	кут нахилу тулубу, поперековий лордоз, кут у колінному суглобі, положення тазових кісток, симетричність надпліч, симетричність нижніх кутів лопаток, постановка стоп, оцінка стану біогеометричного профілю постави у фронтальній і сагітальній площинах та інтегральна оцінка, (49,36 %)	маса тіла, ОГК, (12,55 %)	п'ятковий кут β , (9,64 %)	плесневий кут α розрахунковий кут γ , (6,28 %)

Висновки й перспективи подальших досліджень. Як показав порівняльний аналіз факторної структури дітей 7 – 10 років з вадами слуху, у всіх учасників експерименту генеральний фактор вміщує показники стану біогеометричного профілю їх постави, а також оцінку стану біогеометричного профілю їх постави у фронтальній і сагітальній площинах та інтегральну його оцінку.

Фактори II, III і IV мають окремі відмінності. В залежності від віку дітей з вадами слуху, у факторі II сконцентровано показники фізичного розвитку – у дітей 7 і 10 років або показники стану опорно-ресорної властивості стопи – у дітей 8 і 9 років. При цьому у факторі III дітей 7 і 10 років розташовано показники стану опорно-ресорної функції стопи, а у дітей 8 і 9 років – показники фізичного стану. Натомість, показники стану опорно-ресорної функції стопи виокремилися у факторі IV у дітей 8, 9 і 10 років, а у дітей 7 років – показники фізичного розвитку.

Отримані результати були нами врахованими у процесі розробки технології формування статодинамічної постави для співвідношення засобів фізичного виховання.

У подальшому планується науково обґрунтувати та розробити технологію формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі фізичного виховання.

Література

- Бурдаєв К. Особливості вертикальної стійкості тіла молодших школярів з вадами слуху в процесі фізичного виховання / К Бурдаєв // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. «науково-педагогічні проблеми фізичної культури / зб. наукових праць. 2018 .- Випуск 3 (97).- С.15-19
- Зияд Хамиди Ахмад Насраллах. Коррекция нарушений осанки слабослышающих школьников средствами физического воспитания : дис. на соискание учен. степени канд. наук по физ. воспитанию и спорту за спец. 24.00.02. К., 2008. 180 с.
- Кашуба В. А., Профилактика и коррекция нарушений пространственной организации тела человека в процессе физического воспитания / В.А. Кашуба, Адель Бенжедду // К.: Знання України, 2005. 158 с.
- Кашуба В.А. Біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті / В.А. Кашуба // Теорія і методика фізичного виховання і спорту, 2007. № 2. С.77.
- Кашуба В. А. Коррекция нарушений осанки школьников в процессе адаптивного физического воспитания / В.А. Кашуба, Зияд Хмаид Ахмад Насраллах // К.: Наук. світ 2008. 223 с.
- Кашуба В. Характеристика просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку зі слуховою деривацією / В. Кашуба, Зияд Насраллах, С. Демчук // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2014. Вип. 14. С. 65–69.

7. Кашуба В. Особливості ставлення школярів із вадами слуху до власного здоров'я / В. Кашуба, О. Маслова, Т. Ричок // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. Вип. 23. С. 115–122.
8. Кашуба В. Оцінка рівня теоретичної підготовленості школярів із вадами слуху як невід'ємного складника їхньої здоров'яформувальної діяльності / В. Кашуба, О. Маслова, Т. Ричок // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. Вип. 24. С. 50–59.
9. Кашуба В. А. Использование мультимедийных технологий в процессе физического воспитания различных групп населения / В.А. Кашуба, Е.В. Маслова Т.Н. Рычок, С.В. Лопацкий // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт. 2017. Вип. 6 (88) 17. С. 37–41.
10. Кашуба В. Аналіз рівня практичних умінь до здоров'яформуючої діяльності дітей та підлітків з вадами слуху / В. Кашуба, О. Маслова, Т. Ричок // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017. № 2. С. 54–58.
11. Кашуба В. Популяризація сучасних форм рухової активності серед школярів з сенсорними порушеннями, шляхом використання мультимедійних технологій / В. Кашуба, Т. Ричок // Вісник Прикарпатського університету. Серія «Фізична культура». 2017. № 25–26. С. 154–160.
12. Кашуба В.О., Попадюха Ю.А. Біомеханіка просторової організації тіла людини: сучасні методи та засоби діагностики і відновлення порушень / В.О. Кашуба, Ю.А. Попадюха: монографія // К.: Центр учбової літератури, 2018. 768 с.
13. Лапутин А. Н. Технология контроля двигательной функции стопы школьников в процессе физического воспитания: метод. пособие для студ. II курса фак. спорт. медицины и физ. реабилитации / А.Н. Лапутин, В.А. Кашуба, К.Н. Сергиенко // Киев, 2003. 67 с.
14. Сергиенко К.Н. Контроль и профилактика нарушений опорно-рессорных свойств стопы школьников в процессе физического воспитания. Автореф. дис. ... канд. наук по физическому воспитанию и спорту. К, 2003. 20 с.
15. Afanasiev Sergey. Formation of the vertical stability of the body of junior schoolchildren with hearing impairments in the process of physical education / Sergey Afanasiev, Kyryll, Burdaiev // Journal of education, Health and Sport,- 2017.- № 7 (6): P. 1169-1178.

Reference

1. Burdaev K. (2018). Osoblivosti vertikalnoyi stiykosti tila molodshih shkolyariv z vadami sluhu v protsesi fizichnogo vihovannya [Peculiarities of vertical stability of the body of junior school children with hearing impairment in the process of physical education]. – Scientific journal series 15 scientific and pedagogical problems of physical culture and sport National pedagogical Dragomanov university, 97, pp.15-19 [in Ukrainian].
2. Ziyad Hamidi Ahmad Nasrallah (2008). Korrektsiya narusheniy osanki slaboslyshaschih shkolnikov sredstvami fizicheskogo vospitaniya. [Correction of violations of the posture of hearing impaired schoolchildren by means of physical education]. Extended abstract of candidate's thesis [in Ukrainian].
3. Kashuba V. A., & Benzheddu Adel (2005). Profilaktika i korrektsiya narusheniy prostranstvennoy o rganizatsii tela cheloveka v protsesse fizicheskogo vospitaniya [Prevention and correction of disorders of the spatial organization of the human body in the process of physical education]. Kiev [in Ukrainian].
4. Kashuba V.A. (2007). Biomechanichni ta informatsiyi tehnologiyi u flzichnomu vihovanni i sport [Biomechanical and Information Technology in Physical Education and Sports]. Teoriya i metodika flzichnogo vihovannya i sportu – Theory and methods of physical education and sport, 2, pp. 77-85 [in Ukrainian].
5. Kashuba V. A., & Ziyad Hmaid Ahmad Nasrallah (2008). Korrektsiya narusheniy osanki shkolnikov v protsesse adaptivnogo fizicheskogo vospitaniya [Correction of violations of the posture of schoolchildren in the process of adaptive physical education]. Kiev. [in Ukrainian].
6. Kashuba V., Ziyad Hmaid Ahma Nasrallah, & S. Demchuk (2014). Harakteristika prostorovoyi organizatsiyi tila ditey molodshogo shkolnogo viku zi sluhovoyu deprivatsieyu [Characteristics of the spatial organization of the body of children of junior school age with auditory deprivation]. Molodizhnyy naukoviy visnik Shidnoevropeyskogo natsionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrayinki – Youth scientific journal Lesya Ukrainka Eastern European National University, 14, pp.65–69 [in Ukrainian].
7. Kashuba V., O. Maslova, & T. Richok (2016). Osoblivosti stavlennya shkolyariv iz vadami sluhu do vlasnogo zdorov'ya [Features of the attitude of students with hearing impairments to their own health]. Molodizhnyy naukoviy visnik Shidnoevropeyskogo natsionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrayinki - Youth scientific journal Lesya Ukrainka Eastern European National University, pp. 23, 115–122 [in Ukrainian].
8. Kashuba V.O., Maslova, & T. Richok (2016). Otsinka rivnyia teoretichnoyi pidgotovlennosti shkolyariv iz vadami sluhu yak nevid'emnogo skladnika yihnoyi zdorov'ya formuvalnoy i dyalnosti [Assessment of the level of theoretical training of students with hearing impairments as an integral part of their healthforming activities]. Molodizhnyy naukoviy visnik Shidnoevropeyskogo natsionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrayinki – Youth scientific journal Lesya Ukrainka Eastern European National University, 24, pp. 50–59 [in Ukrainian].
9. Kashuba V.A., Kashuba, E.V. Maslova, T.N. Ryichok, & S.V. Lopatskiy (2017). Ispolzovanie multimediyinyh tehnologiy v protsesse fizicheskogo vospitaniya razlichnykh grupp naseleniya [The use of multimedia technologies in the process of physical education of various population groups]. Naukoviy chasopis NPU Im. M. P. Dragomanova. Ser. # 15. «Naukovo-pedagogichni problemi flzichnoyi kulturi. Fizichna kultura i sport - Scientific journal National Pedagogical Dragomanov University, issue, 6 (88)17, pp. 37–41 [in Ukrainian].
10. Kashuba V., V Kashuba, O. Maslova, & T. Richok (2017). Analiz rivnyia praktichnih umin do zdorov'yaformuyuchoy diyalnosti ditey ta pidlitkiv z vadami sluhu. [Analysis of the level of practical skills for healthforming activities of children and adolescents with hearing impairments]. Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya i sportu – Theory and methods of physical education and sport, 2, pp. 54–58 [in Ukrainian].

11. Kashuba V., & T. Richok (2017). Populyarizatsiya suchasnih form ruhovoyi aktivnosti sered shkolyariv z sensornimi porushennyami, shlyahom vikoristannya multimediynih tehnologiy [Popularization of modern forms of motor activity among pupils with sensory impairments, using multimedia technologies]. Visnik Priкарпатського університету. Seriya «Fizichna kultura» - Newsletter of Precarpathian University. Physical culture. 25–26., pp.154–160 [in Ukrainian].
12. Kashuba V.O., & Popadyuha Yu.A. (2018). Biomehanika prostorovoyi organizatsiyi tila lyudini: suchasni metodi ta zasobi diagnostiki i vidnovlennya porushen: monografiya [Biomechanics of spatial organization of the human body: modern methods and means of diagnosis and restoration of disorders]. Kiev: [in Ukrainian].
13. Laputin A. N., & V.A. Kashuba. (2003). Tehnologiya kontrolya dvigatelnoy funktsii stopyi shkolnikov v protsesse fizicheskogo vospitaniya [Technology of control of motor function of the foot of schoolchildren in the process of physical education]. Kiev [in Russian].
14. Sergienko K.N. (2003). Kontrol i profilaktika narusheniy oporno-ressornyih svoystv stopyi shkolnikov v protsesse fizicheskogo vospitaniya i sport [Control and prevention of violations of the support -spring properties of the foot of schoolchildren in the process of physical education]. Extended abstract of candidate's thesis. Kiev [in Ukrainian].
15. Afanasiev Sergey, & Burdaiev Kyrill (2017). Formation of the vertical stability of the body of junior schoolchildren with hearing impairments in the process of physical education - Journal of education, Health and Sport, 7 (6), pp.1169-1178 [in Ukrainian].

УДК 378.018.43:37.011.3-051:81'243(410)

Гарбуза Т. В.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри сучасних європейських мов
Київського національного торговельно-економічного університету,

ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ)

В статті розглядається дистанційне навчання як інноваційна технологія професійної підготовки вчителів іноземної мови. Особлива увага приділяється вивченню основних характерних ознак та специфічних властивостей даної форми підготовки вчителів іноземної мови. Великобританія є провідною серед інших країн в цьому питанні. Проаналізувавши зарубіжну та вітчизняну літературу, автор синтезував альтернативні терміни та визначив їх характерні ознаки. В статті автор зазначає, що в основу дистанційного навчання покладено відповідні принципи та описує їх. Узагальнені теоретичні доробки та практичний досвід професійної підготовки вчителів іноземної мови в системі дистанційної освіти в університетах Великої Британії. У висновках надається визначення поняття професійна підготовка майбутніх учителів іноземної мови в системі дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання, принципи дистанційного навчання, професійна діяльність вчителя, професійна підготовка майбутнього вчителя іноземної мови.

Гарбуза Т. В. Понятие профессиональной подготовки учителей иностранного языка за дистанционной формой обучения (на примере Великобритании). В статье рассматривается дистанционное обучение как инновационная технология профессиональной подготовки учителей иностранного языка. Особое внимание уделяется изучению основных отличительных признаков и специфических свойств данной формы подготовки учителей иностранного языка. Великобритания является ведущей среди других стран в этом вопросе. Проанализировав зарубежную и отечественную литературу, автор синтезировал альтернативные термины и определил их характерные признаки. В статье автор отмечает, что в основу дистанционного обучения положены соответствующие принципы и описывает их. Обобщены теоретические наработки и практический опыт профессиональной подготовки учителей иностранного языка в системе дистанционного образования в университетах Великобритании. В выводах дается определение понятия профессиональная подготовка будущих учителей иностранного языка в системе дистанционного обучения.

Ключевые слова: дистанционное образование, дистанционное обучение, принципы дистанционного обучения, профессиональная деятельность учителя, профессиональная подготовка будущего учителя иностранного языка.

Harbuza T. The concept of professional foreign language teacher's training in distance education (evidence from Great Britain). New understanding of individual, his abilities and the features, a new level of development of a society cause actuality of the material contained in the article. The leading role in the teachers training process should belong to innovative technologies of teaching, as distance studying. In this article distance studying as innovative technology of professional foreign language teacher's training is considered. The advantages and the expediency of its introducing into higher educational institutions in modernizing educational space are substantiated. This article is dedicated to the concept of distance education. The article analyzes recent researches and publications of Ukrainian and foreign authors on this topic. Special attention is paid to the study of the main characteristic features and the specific properties of this form of foreign language teacher's training. The necessity of introducing the distance learning into the practice of higher educational establishments and its role in preparing future foreign language teachers for their professional work have been stressed the attention on. United Kingdom is leading among other countries in this regard. Analyzing foreign and domestic literature on the concept of distance education author has determined alternative terms and their characteristics. In the article the author points out that the basis of the distance learning is based on appropriate principles and describes them. Theoretical researches and practical experience of professional training of foreign language teachers